

Агриппа фон Неттесгеймський про Лютера

Підготував Ю. О. Голубкін

Схід-Захід: Історико-культурологічний збірник.

Випуск 2. – Харків: Майдан, 1999. – С. 115-117.

При використанні матеріалів статті обов'язковим є посилання на її автора з повним бібліографічним описом видання, у якому опубліковано статтю. Дана електронна копія статті може бути скопійована, роздрукована і передана будь-якій особі без обмежень права користування за обов'язкової наявності першої (даної) сторінки з повним бібліографічним описом статті. При повторному розміщенні статті у мережі Інтернет обов'язковим є посилання на сайт Східного інституту українознавства імені Ковальських.

Адреса редакції:

Східний інститут українознавства імені Ковальських («Схід/Захід»), ауд. 4-87,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
пл. Свободи, 6,
Харків, 61077,
Україна.

E-mail: siu.kharkiv@gmail.com

Тел.: +38 057 705 26 30;
+38 096 1555 136

Веб-сайт: <http://keui.univer.kharkov.ua>

© Східний інститут українознавства імені Ковальських

© Автор статті

© Оригінал-макет та художнє оформлення – зазначене у бібліографічному описі видавництва

© Ідея та створення електронного архіву часопису – А. М. Домановський

47. *EA* 22. S.105—130.
48. *EA* 21. S.335.
49. *EA* 22. S.107.
50. *Ibid.* S.109.
51. *Ibid.* S.111.
52. *Ibid.*
53. *Ibid.* S.112.
54. *Paul Pressel.* Op. cit. S.47.
55. *Die Reformation in Augenzeugenberichte.* Düsseldorf, 1967. S.57.
56. *EA* 22. S.54.

Додаток

АГРИППА ФОН НЕТТЕСГЕЙМСЬКИЙ ПРО ЛЮТЕРА

Я достатньо добре знаю, що Лютер осуджений як єретик, але те, що він переможений, я не бачу. Адже до цього дня завойовує він в боротьбі все більший простір і панує в серцях народів... Багато князів і єпископів, вчених і теологів, і університетів перейняли його вчення, і народ прихильніше ставиться до Лютера, ніж до Римської Церкви і до папи. Якщо Лютер переможений, тоді чому скликається церковний Собор? Чому він [Лютер] так сильно бентежить не тільки наших інквізиторів (які бояться його настільки, наскільки раніше вони його паплюжили), але також папу й імператора — найвищих володарів християнства? Так, проти Лютера ополчилися усі сили; це ми знаємо, але те, що він переможений, ми не бачимо.

Спочатку напали на нього Пріеріас, Гохстратен і Екк. Але їхній напад був таким жалюгідним, що викликав тільки глум. Потім з'явилися монахи, які галасували і ображали Лютера перед юрбою неві-

гласів. Але вони домоглися тільки того, що гострі питання, які раніше обговорювалися вченими латинською мовою за чотирма стінами вищих шкіл, зараз обговорюються простолюдом. Вони примусили Лютера писати саксонським наріччям — й пишню розрослися сходи ересі. Після цього на сцені з'явилися Лувенський, Кельнський і Паризький університети з їх нікчемними тезами й доктринерськими прокляттями. Дим від спалюваних ними книг заповонив всесвіт. Але вогонь неможливо загасити вогнем. І вони своїми діями досягли тільки того, що книги Лютера почали купувати і читати з ще більшою жадою. Нарешті надійшла залякуюча булла Лева X про відлучення [Лютера від Церкви]. Дізнавшись про неї, лютерани відчували такий язичницький жах, що одразу ж, без посіху, просто неба, за допомогою різних в'їдливих приміток і зауважень перетворила справу на об'єкт публічного кепкування. До булли приєднався імператорський мандат, який ставив Лютера поза законом. Але і він не справив особливого враження. Як наслідок заскреготіли зубами від люті кати, але голови відрубували у невмирущої гідри. Хіба ж це називається перемогти Лютера? Підкреслюю, я маю на увазі зовнішній успіх, а не вчення.

А втім, Бог волів, щоб окремі еретики проповідували Христа з більшою щирістю, ніж наші інквізитори! Хіба не оголошували колись переможеним Арія, хоча він панував над більшою кількістю церков, ніж ті, хто сповідав істинну віру, хоча папа римський та імператор були аріанами, хоча поза аріанством ледве було три сповідаючих істинну віру єпископи, хоча на Соборі аріани зібрали більше єпископів, які підтримували їх вчення, ніж їх було на іншому Соборі, який засудив їх?

Але якщо ви вважаєте, що проти лютеран можна боротися тільки такими аргументами, як лицарське ополчення й вогонь, то зберігайте пильність, щоб вони не відплатили тією ж монетою, тобто вогнем та мечем, і щоб їх ересь не спричинила ще більш жахливу бурю!

Те, що я тут кажу, мабуть, небезпечно, і я породжую видимість того, що я стаю на бік лютеран. Мене жахає, як подивляться на це наші інквізитори! Але я заявляю, що я не лютеранин, а католик. Не відчуваючи любові до першого угруповання, не співчуваючи другому, не через острах перед будь-якими людьми хочу я стати еретиком.

І якщо я коли-небудь помилюся, що властиво людині, я ніколи не буду уперто триматися своїх помилок, а на моє падіння відповім тим, що маю розум для того, щоб зуміти повністю відновити свою гідність.

*Перекладено з німецької за виданням: Kaiser, Gott und Bauer.
Die Zeit des Deutschen Bauernkrieges im Spiegel der Literatur.
Berlin, 1975. S.318—320.*

Підготував Ю. О. Голубкін

Коментар

Корнелій Генріх Агриппа фон Неттесгеймський (Генріх Корнеліус) (1486—1535) — відомий гуманіст, лікар, юрист, філософ. Вів життя мандрівного вченого. Його головна праця — «Про окультну філософію». Агриппу неодноразово звинувачували в прихильності до лютеранства. Але, підтримуючи дружні зв'язки з багатьма протестантами, він їх вчення не поділяв.